

CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

- De meesten vinden een beroepsregister en een gedifferentieerd aanbod van passende opleidingen voor ervaringsdeskundigen wenselijk.
- De bekendheid met en de aansluiting bij het BCP-E kan beter. Hier liggen kansen, ook voor meer verbinding met andere sectoren.
- De praktijk en de wensen vanuit bestuurders én ervaringsdeskundigen werkzaam binnen de GGZ sluiten niet aan bij het Zorgprestatiemodel. Hier zal opnieuw het gesprek over geopend moeten worden.
- Een kwaliteitssysteem met een register en een BCP-E kan de positie van ervaringsdeskundigen versterken.
- Eerder verworven diploma's bijvoorbeeld maatschappelijk werk, SPH of verpleegkunde tellen regelmatig niet mee bij het bepalen van het functieniveau en het salaris. Dit zou meer meegenomen kunnen worden.
- Onderzoek huidige stand van zaken verbreden naar ervaringsdeskundigen die werken in andere sectoren en kennisvelden.

Deze verkenning van de stand van zaken geeft inzicht over de inzet van beroepsmatig werkende ervaringsdeskundigen binnen de GGZ en delen van het sociaal domein. Deze verkenning kan geen uitspraken doen over de stand van zaken rondom de inzet van ervaringsdeskundigen in andere sectoren.

Meer informatie

Ga naar vved.org/kve om het volledige onderzoeksrapport te bekijken.

Onder regie van de Vereniging van Ervaringsdeskundigen is een Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigheid ontwikkeld. Op vved.org/kve is alle informatie over het Kwaliteitssysteem terug te vinden.

info@vved.org

Versie november 2022

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

ONDERZOEK ERVARINGSDESKUNDIGHEID

Deelproject 1 van het Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen (KvE), onder leiding van lectoraat GGZ en Samenleving van Hogeschool Windesheim, heeft zich beziggehouden met een onderzoek naar de huidige stand van zaken met betrekking tot de inzet van ervaringsdeskundigheid.

Onderzoek ervaringsdeskundigheid

Er is een verkenning uitgevoerd naar de stand van zaken van de inzet van ervaringsdeskundigen en het draagvlak in de beoogde sectoren voor het kwaliteitssysteem. De beoogde sectoren zijn de geestelijke gezondheidszorg en aanpalende gebieden zoals beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de herstel- en zelfregiecentra. De verkenning vond plaats door middel van een vragenlijstonderzoek. De verkenning geeft een beeld van de huidige situatie en geeft inzicht in de aansluiting van de producten van het kwaliteitssysteem (de leerplannen en het toetsingskader, de kwaliteitsstandaard en het beroepsregister) bij de behoeften en wensen van de praktijk waar deze voor bedoeld zijn.

Vragenlijstonderzoek

Er is gekozen voor een vragenlijstonderzoek onder zowel de bestuurders van de betrokken organisaties (Nederlandse GGZ, Valente en herstelcentra) als onder ervaringsdeskundigen die werkzaam zijn in de betreffende sectoren. De vragenlijsten bevatten open en gesloten vragen. De vragenlijst voor bestuurders is ingevuld door 104 respondenten (waarvan 71 bruikbaar voor analyse), die van ervaringsdeskundigen door 904 respondenten (waarvan 831 bruikbaar voor analyse). De vragenlijsten leverden zowel kwantitatieve informatie op (aantallen en cijfers) als kwalitatieve informatie (context en achtergrond).

ERVARINGSKENNIS

De meeste ervaringsdeskundigen gaven aan dat hun ervaringskennis lag op het gebied van psychiatrie (75%). Ook verslaving (42%), trauma (60%) werden genoemd en ook armoede (27%) en geweld en mishandeling (40%) werden genoemd. Er is vaak sprake van meer dan één vorm van ervaringskennis.

De verkenning heeft zich gericht op het in beeld krijgen van een aantal relevante gegevens bij de inrichting van een kwaliteitssysteem.

- Het aantal (beroepsmatig) werkzame ervaringsdeskundigen
- Functies waarin zij werkzaam zijn
- Tevredenheid
- Taken
- Positionering
- Beloning
- Voorwaarden en belemmeringen bij het werk
- De aansluiting bij het beroepscompetentieprofiel
- (gewenst) opleidingsniveau
- De noodzaak van een opleiding voor beroepsmatig werkende ervaringsdeskundigen
- De wenselijkheid van een beroepsregister
- Strategisch beleid voor ervaringsdeskundigheid in de betreffende organisaties.

UITKOMSTEN

Ervaringsdeskundigen • Naar schatting werken er ongeveer 910 ervaringsdeskundigen in de GGZ en aanpalende gebieden. Zij hebben ongeveer 500 fte. De meesten hebben een betaalde functie met een substantieel aantal uren (42% meer dan 24 uur per week) en al voor langere tijd. Men is tevreden met de functie en men ervaart voldoende draagvlak. De meesten hebben intervisie en kunnen zich scholen.

Functionenaam • De meesten werken onder de functionenaam 'ervaringsdeskundige' (14% werkt onder de functionenaam 'ervaringswerker'). De voorkeur van zowel bestuurders als ervaringsdeskundigen gaat eveneens uit naar de term 'ervaringsdeskundige'; 15% werkt als zorgprofessional met ervaringsdeskundigheid.

Beroepsregister • De meeste bestuurders én de meeste ervaringsdeskundigen willen een beroepsregister: dat versterkt de positie van de ervaringsdeskundigen en draagt bij aan het bewaken van de kwaliteit. De zelfregie- en herstelcentra vinden dit minder vaak.

Opleiding • De meeste bestuurders en de meeste ervaringsdeskundigen vinden een specifieke opleiding voor ervaringsdeskundige wenselijk. De meeste ervaringsdeskundigen hebben een opleiding of cursus ervaringsdeskundigheid afgerond (20% is hier ontevreden over); de meeste bestuurders en ervaringsdeskundigen vinden een gedifferentieerd aanbod belangrijk; alle zes niveaus worden genoemd. Het vaakst niveau 4 en 5. De meesten hebben (ook) een andere

opleiding afgerond; 88% heeft minimaal een mbo-diploma; 45% heeft een bachelor of masterdiploma.

Taken • De taken zijn bij ongeveer de helft van de ervaringsdeskundigen duidelijk gebaseerd op het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid (BCP-E).

Strategisch beleid & cultuur • 70% van de bestuurders wil het komende jaar meer ervaringsdeskundigen aannemen; 24% misschien; 5% niet. Bij 80% is ervaringsdeskundigheid opgenomen in het strategisch beleid, bij 5% expliciet niet. Het overgrote deel van de bevroagde ervaringsdeskundigen meldt dat de inzet van ervaringsdeskundigheid past binnen de organisatiecultuur.

Belemmeringen • Er worden, vooral in de toelichtingen bij de vragen, door ervaringsdeskundigen ook nogal wat belemmeringen genoemd. 50% ervaart belemmeringen. Taken zijn niet altijd duidelijk omschreven, de positie is soms onduidelijk, de financiering is niet altijd goed geregeld, de salariëring niet altijd passend en men werkt soms nogal geïsoleerd. Men voelt zich zowel gesteund als belemmerd door de andere beroepsgroepen. Ervaringsdeskundigen melden ook belemmeringen bij zichzelf: ongeveer een kwart worstelt nog met kwetsbaarheden en deze zijn niet altijd bespreekbaar. De vraag is in hoeverre ervaringsdeskundigen vaker kampen met kwetsbaarheden dan andere beroepsgroepen, of dat zij hierin meer open zijn.